

در حالی که بیمه در سید خرید خانواده‌های ایرانی یک کالای نوکس تلقی می‌شود، رشته‌های این صنعت در خانواده‌های خارج از کشور از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است البته توجه داشت که این رویکرد مثبت از ابتدا این گونه نبوده است.

بررسی نرخ شریب نفوذ بیمه در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه نشان می‌دهد که این صنعت برای ورود به سید خانواده‌ها ابتدا باید با تغییرات اساسی روبرو شده به قولی این صنعت اول باید خود را متحول کند تا بتواند خود در سید خرید خانواده‌ها جا باز کند.

صنعت بیمه در کشور ما بعد از گذشت سال‌ها جز امتیاز تحولی نو قرار گرفته است، چراکه بعد از گذشت سال‌ها بالاخره بیمه‌های خصوصی پای به عرصه فعالیت گذاشتند.

بیمه‌های خصوصی توانایی این را دارند که با بهره‌مندی از پتانسیل‌های موجود در مدت زمان کوتاهی نوع نگرش اقتدار مختلف جامعه را به بیمه تغییر دهند. شروط به اینکه نهادهای نظارتی از اتخاذ سیاست‌های انقباضی در برخورد با این بخش پرهیز کنند و به قولی به آزادسازی اعتقاد داشته باشند.

در این ارتباط تجربه خصوصی سازی بیمه در کشورهای در حال توسعه می‌تواند راه بیمه‌های خصوصی را برای دستیابی به موفقیت کوتاه کند.

به همین منظور روند توسعه بیمه‌های خصوصی در ۴ کشور آسیایی هند، پاکستان، چین و ژاپن به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفته است:

۱- هندوستان

در هندوستان صنایع کالاهای مصرفی در مالکیت بخش خصوصی است و دولت تنها در صنایع نظامی و هسته‌ای و راه آهن مالکیت دارد. هرچند دولت هند با اتخاذ سیاست‌های مختلط سعی کرده از توان بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری استفاده کند. ولی ناموفق بوده و صدور مجوز باعث شده دولت با مشکلاتی مواجه شود.

فعالیت بیمه در هند به اول سده نوزده بازمی‌گردد زمانی که بازرگانان انگلیسی بیمه را به این کشور آوردند البته ده‌ها سال طول کشید تا شرکت بیمه‌ای با مالیت هندی آغاز به کار کند. قانون بیمه هند در سال ۱۹۳۸ تصویب شد و در دو مرحله در سال‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۸ اصلاح شد.

برنامه خصوصی سازی صنعت بیمه در این کشور از سال ۱۹۹۱ با تشکیل کمیته مالوتوا آغاز شد با این هدف که زمینه رقابت را در بازار هند افزایش دهد. از جمله مصوبه‌های این کمیته تاسیس سازمان تنظیم امور بیمه‌ای بود. تصویب قانون نظارت بر امور بیمه‌گری افزایش رقابت میان بیمه‌گران، صدور مجوز همکاری برای شرکت‌های بیمه‌ای هند با همکاران خارجی، صدور مجوز فعالیت برای نمایندگان و کارگزاران فضای لازم را در اختیار بیمه‌های خصوصی این کشور قرار داد به این ترتیب خصوصی سازی بیمه در هند باری به هر جهت نبوده به همین دلیل این آزادسازی نتوانست زمینه ترقی و موفقیت اقتصاد این کشور را فراهم کند.

دولت هند پاسخ اطمینان خود را به کمیته مالوتوا گرفت به طوری که در دوران کنونی که وارد قرن ۲۱ شده این انواع رشته‌های بیمه‌ای در این کشور عصر شکوفایی خود را سپری می‌کنند.

درواقع فرایند خصوصی سازی در صنعت بیمه هند تحت تأثیر جو عمومی آزادسازی اقتصادی هند بود، چراکه قبل از سال ۱۹۹۱ تنها یک شرکت

بیمه دولتی به نام LIC بود که شایسته زندگی و شرکت‌های خصوصی در زمینه بیمه عمومی به مردم خدمات آری می‌گرفتند. در حال حاضر در هند ۴ شرکت بیمه دولتی در کنار ۶ شرکت خصوصی در زمینه زندگی و یک شرکت دولتی در کنار ۶ شرکت خصوصی بیمه‌های غیر زندگی و یک شرکت نیز در بخش بیمه اتکالی فعالیت دارند.

تا سال ۱۹۹۸ فعالیت شرکت‌های بیمه خارجی در هند به‌عنوان صورت ممنوع بود ولی در این سال کمیته خصوصی سازی مالوتوا تصویب کرد که شرکت‌های خارجی بتوانند ۴۶ درصد سهام شرکت‌های هندی را خریداری کنند. توسعه بیمه‌ای خصوصی در هند باعث شده نرخ سرافه حق بیمه از عدد ۲۰ روپیه برای هر نفر در سال ۱۹۸۴ به عدد ۳۸۰ روپیه در سال ۱۹۹۹ برسد.

۲- پاکستان

صنعت بیمه در پاکستان فراز و نشیب زیادی را طی کرده است در یک مقطع زمانی تمامی شرکت‌های بیمه این کشور ملی شد ولی در حال حاضر صنعت بیمه این کشور متعلق به دو بخش دولتی و خصوصی است. در پاکستان ۲۲ شرکت بیمه فعالیت می‌کنند که از این تعداد ۱۴ شرکت در بیمه‌های غیر زندگی فعالیت می‌کنند که از این تعداد ۲ شرکت متعلق به

دولت، ۵۸ شرکت متعلق به بخش خصوصی و ۴ شرکت خارجی است.

در بخش بیمه زندگی نیز ۲ شرکت دولتی، ۲ شرکت خصوصی و ۲ شرکت خارجی فعالیت می‌کنند و ۲ شرکت خصوصی و یک شرکت خارجی نیز به صورت مختلط و یک شرکت دولتی نیز بیمه اتکالی آری می‌دهند. خصوصی سازی صنایعی مانند انومبیل سازی و سیمان در پاکستان باعث شد که بیمه‌های خصوصی پایه عرصه بگذارند و بازار را حالت رقابتی به خود بگیرد چراکه تنها در این حالت بود که نیازهای بیمه‌ای صنایع تأمین می‌شد البته این رقابت در بیمه‌های خصوصی دولتی باعث شد کیفیت خدمات بالا رفته و نرخ بیمه‌نامه‌ها کاهش پیدا کند.

با این وجود مدیران بیمه در پاکستان بدون وقفه در مسیر پیشرفت کام برمی‌دارد.

این تلاش بی‌وقفه باعث شده نرخ سرافه حق بیمه در بین مردم از عدد ۲۸ در سال ۱۹۸۴ به ۱۵۰ در سال ۱۹۹۹ برسد.

۳- چین

تا سال ۱۹۹۵ جز یک قانون حاکم بر بیمه‌گران خارجی که در شانگهای وجود داشت قانون بیمه جامع و واحدی در چین وجود نداشت، البته باید این نکته را یادآوری کرد که اولین شرکت بیمه خارجی که در هند مجوز فعالیت گرفت یک شرکت امریکایی بود که در سال ۱۹۹۲ به این موفقیت نایل آمد.

در سال ۱۹۹۵ کنفره ملی مردم چین اولین قانون بیمه جامع را از تصویب گذراند. و این قانون توانست کارکرد بیمه در چین را به عرصه‌های بین‌المللی نزدیک کند. بر اساس این قانون حداقل سرمایه مورد نیاز برای راه‌اندازی بیمه‌های خصوصی ۲۰۰ میلیون یوان تعیین شد ضمن اینکه مقاصد باید یک برنامه عملیاتی همراه با تخصص حرفه‌ای برای ثبت شرکت آرایه می‌کرد. از طرف دیگر شرکت بیمه مردمی دولتی چین تنها تقبل بود که پیش از

قانون جدید بیمه در چین وجود نداشت. فقدان قانون بیمه‌ای واحد و قابل اجرا سبب شده بود که این شرکت به یک انحصارگر تمام عیار تبدیل شود. ولی قانون در سال ۱۹۹۵ فعالیت این شرکت را محدود کرد و عرصه را برای ورود شرکت‌های جدید بازتر کرد.

امروزه تعداد شرکت‌های بیمه از یک شرکت به ۳۵ رسیده و ۲۴ شرکت مشترک بیمه داخلی همراه با ۱۴ شرکت خارجی و ۷ شرکت مشترک بازارهای بیمه‌ای این کشور را در اختیار دارند.

از ۱۸ نوامبر ۱۹۹۸ کمیسیون قانون گذاری بیمه چین تاسیس شد و این کمیسیون موظف شد عملکرد سالانه شرکت‌های بیمه را بدون هیچ واسطه نظارتی به شورای دولتی و هیات دولت تقدیم کند.

به کارگیری مقررات جدید در صنعت بیمه چین باعث شد نرخ سرافه حق بیمه در چین از عدد ۱۵ یوان در سال ۱۹۸۶ به عدد ۱۰۰ در سال ۱۹۹۹ برسد.

۴- ژاپن

سیستم اقتصادی ژاپن، سیستم سرمایه داری متکی بر بازار است. در این سیستم بخش دولتی و خصوصی انسجام بی نظیری دارند.

بازار بیمه در ژاپن بعد از آمریکا دومین بازار بیمه‌ای دنیاست؛ در ژاپن فعالیت مؤسسات بیمه تحت کنترل وزارت دارایی است و این وزارت بر تمام فعالیت‌های صنعت بیمه از صدور مجوز تا کنترل نرخ و ذخایر قانونی نظارتی و ترانزنامه حتی تعیین نام شرکت نظارت دارد. شرکت‌های بیمه در ژاپن باید رشته اصلی خود را مشخص کنند. وزارت دارایی در سال ۳ مرتبه بیمه‌های خصوصی را حذفی می‌کند. این نوع حذفی با نوع حسابرسی کامل و جامع قابل مقایسه است.

در بازار بیمه ژاپن رقابت چندان در تعیین نرخ حق بیمه وجود ندارد زیرا سازمان‌های جداگانه‌ای نرخ بیمه‌نامه‌ها را تعیین می‌کنند و بیشتر رقابت در بازار بیمه ژاپن در آرایه خدمات بیمه‌ای است در واقع نوع خدمات ایزار مهم موفقیت شرکت‌های بیمه در ژاپن به شمار می‌رود.

به طور کلی مردم ژاپن متکی به پس‌انداز هستند و به همین دلیل بالاترین ارقام بیمه زندگی در جهان به این کشور تعلق دارد به همین دلیل اختلاف زیادی بین حق بیمه‌های زندگی و غیر زندگی در این کشور وجود دارد.

بیمه‌های غیر زندگی نیز به طور مداوم در کشور ژاپن در حال رشد هستند.

اگر به عوامل موفقیت صنعت بیمه ژاپن بیشتر دقت شود مشخص خواهد شد که این موفقیت‌های شگرف تا حد بسیار زیادی به سیاست‌های

مقررات ژدایی و آزادسازی صحیح و به موقع در صنعت این کشور بوده است. از آوریل ۱۹۸۹ تا آوریل ۲۰۰۱ شانزده واقعه مهم صنعت بیمه در ژاپن را به تکامل رساند، به این ترتیب که امروزه می توان نتیجه گرفت صنعت بیمه ژاپن برنامه ریزی و زمان بندی خاصی برای حرکت به سوی آزادسازی کامل دارد و اصلاحات بیمه ای در این کشور گام به گام هست همچنین تغییرات در بازار بیمه ژاپن بسیار جدی است و مذاکرات طولانی با مقامات نظارتی برای دریافت مجوز اگرچه امری عادی است ولی چنان وضعیتی به وجود آورده که تاکنون موردی از ناثباتی مالی در بین بیمه گران گزارش نشده است.

شفافیت قوانین در ژاپن باعث شده نرخ سرانه حق بیمه در ژاپن از عدد ۲۰۰ یون در سال ۱۹۹۶ به عدد ۳۷۰۰ یون در سال ۱۹۹۹ برسد.